

HISTORIA - Podróże w czasie

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

KLASA IV SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Propozycja

Poniższy zestaw wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny uwzględnia planowane osiągnięcia ucznia w zakresie wiedzy i umiejętności zawarte w rozkładzie materiału i planie wynikowym zintegrowanym z serią *Podróże w czasie*. Zestaw ten to jedynie propozycja. Nauczyciel może wykorzystać przedstawiony podział wymagań w swojej pracy dydaktycznej lub zmodyfikować go tak, by w pełni odpowiadał on specyfice klasy i indywidualnym możliwościom uczniów, z którymi pracuje. **Niniejsza propozycja została dostosowana do zmian w podstawie programowej ogłoszonych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w czerwcu 2024 r.**

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
1. Co to jest historia?	Uczeń rozumie: • pojęcia: historia (dzieje), historyk. Uczeń potrafi: • wyjaśnić, w jakim celu poznaje się historię.	Uczeń rozumie: • pojęcie: historia prywatna, • konieczność poznawania historii w sposób chronologiczny. Uczeń potrafi: • wyjaśnić, czym zajmuje się historyk, • podać przykłady wydarzeń należących do historii prywatnej.	Uczeń rozumie: • pojęcia: historia rodzinna, historia państw. Uczeń potrafi: • podać przykłady wydarzeń należących do historii rodzinnej.	Uczeń rozumie: • historię jako cykl zmian dokonanych przez człowieka. Uczeń potrafi: • podać przykłady wydarzeń należących do historii państw.	Uczeń potrafi: • opisać Kraków w różnych okresach historycznych.
2. O mierzeniu czasu	Uczeń zna:	Uczeń zna:			

	• sposób mierzenia czasu, którym posługują się ludzie w Europie, • rzymski sposób zapisu cyfr i liczb. Uczeń rozumie: • pojęcia: oś czasu, nasza era (n.e.), przed naszą erą (p.n.e.), wiek (stulecie), tysiąclecie, zegar, • zasady ustalania wieku i połowy wieku dla danego wydarzenia historycznego. Uczeń potrafi: • określić wiek i połowę wieku dla danego wydarzenia historycznego.	• wydarzenie, które dało początek obowiązującemu w Europie systemowi datacji. Uczeń rozumie: • pojęcie: kalendarz, • dlaczego korzystamy z osi czasu. Uczeń potrafi: • obliczać upływ czasu między wydarzeniami historycznymi i umieszczać je na osi czasu.	Uczeń rozumie: • pojęcie: chronologia, • znaczenie umieszczania wydarzeń w kolejności chronologicznej. Uczeń potrafi: • wyjaśnić, w jakim celu mierzy się czas.	Uczeń potrafi: • wymienić poznane typy zegarów.	Uczeń potrafi: • opowiedzieć historię zegarów.
--	---	--	--	--	---

3. Jak poznać przeszłość?	Uczeń zna: • podział źródeł historycznych. Uczeń rozumie: • pojęcia: źródła historyczne, źródła pisane, źródła materialne, źródła ustne.	Uczeń rozumie: • pojęcia: archeologia, archeolog, muzeum.	Uczeń rozumie: • pojęcia: wykopaliska archeologiczne, kronika, • związki między archeologią a historią.	Uczeń zna: • przykłady muzeów. Uczeń rozumie: • pojęcie: dziedzictwo historyczne, • rolę, jaką w poznawaniu historii odgrywają źródła historyczne.	Uczeń zna: • okoliczności powstania i upadku osady w Biskupinie.
---------------------------	--	--	---	---	---

	Uczeń potrafi: • podać przykłady źródeł pisanych i materialnych.	Uczeń potrafi: • opowiedzieć, na czym polega praca historyka, • przedstawić zadania muzeów.	Uczeń potrafi: • opowiedzieć, na czym polega praca archeologa, • podać przykłady odkryć dokonanych przez archeologów.	Uczeń potrafi: • wyjaśnić, w jaki sposób badania archeologiczne przyczyniają się do poszerzenia naszej wiedzy o przeszłości, • wyjaśnić, dlaczego trzeba chronić dziedzictwo historyczne.	Uczeń potrafi: • opowiedzieć o odkryciach dokonanych przez archeologów w Biskupinie.
--	---	---	---	---	---

4. Moja rodzina	Uczeń zna: • nazewnictwo stosowane do określenia relacji między poszczególnymi członkami rodziny. Uczeń rozumie: • pojęcia: rodzina, krewny, przodek. Uczeń potrafi: • na przykładzie własnej rodziny wymienić osoby wchodzące w skład rodziny małej i rodziny wielkiej.	Uczeń zna: • tradycje własnej rodziny. Uczeń rozumie: • pojęcia: rodzina mała, rodzina wielka, pamiątka rodzinna, tradycje rodzinne. Uczeń potrafi: • określić związki pokrewieństwa między poszczególnymi członkami rodziny, • wymienić przykłady pamiątek rodzinnych.	Uczeń rozumie: • pojęcia: genealogia, drzewo genealogiczne. Uczeń potrafi: • opowiedzieć o wydarzeniu z historii swojej rodziny, • wyrazić opinię na temat gromadzenia pamiątek rodzinnych i kultywowania tradycji rodzinnych, • opowiedzieć o własnej pamiątce rodzinnej.	Uczeń zna: • sposoby umożliwiające poznanie historii rodziny. Uczeń rozumie: • znaczenie zdjęć i innych pamiątek rodzinnych jako źródeł historycznych. Uczeń potrafi: • wyjaśnić, w jaki sposób można poznać historię swojej rodziny.	Uczeń potrafi: • sporządzić drzewo genealogiczne swojej rodziny.
-----------------	---	---	--	--	---

5. Ojczyzna małych ojczyzn	Uczeń zna: • sąsiadów Polski, • nazwy regionów wchodzących w skład Polski. Uczeń rozumie: • pojęcia: region, ojczyzna, mała ojczyzna, patriotyzm. Uczeń potrafi: • wskazać na mapie Polskę i jej regiony, • posługiwać się planem miejscowości.	Uczeń zna: • lokalizację największych zabytków w Polsce, • zabytki i wydarzenia związane z historią własnej miejscowości, Uczeń potrafi: • opisać główne regiony Polski, • wyjaśnić różnicę między małą ojczyzną a ojczyzną, • wskazać na mapie miejscowość, w której mieszka.	Uczeń zna: • znane postacie i legendy związane z historią własnej miejscowości, • herb własnej miejscowości. Uczeń rozumie: • rolę, jaką w życiu człowieka odgrywa mała ojczyzna. Uczeń potrafi: • opisać swoją małą ojczyznę.	Uczeń potrafi: • podać podstawowe informacje na temat ukształtowania powierzchni kraju, • powiązać najważniejsze zabytki i symbole kultury polskiej z właściwymi regionami i wskazać je na mapie, • zebrać informacje o własnej miejscowości.	Uczeń potrafi: • przedstawić zalety i wady ukształtowania powierzchni Polski.
----------------------------	--	---	--	--	--

6. Polskie symbole i święta narodowe	Uczeń zna: • postacie: Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, • oficjalną nazwę państwa polskiego, • polskie symbole narodowe.	Uczeń zna: • najważniejsze miejsca pamięci narodowej.			
--------------------------------------	--	--	--	--	--

	Uczeń rozumie: • pojęcia: symbole narodowe, flaga, godło, hymn państwowy (narodowy). Uczeń potrafi: • zachować odpowiednią postawę wobec polskich symboli narodowych, • wymienić najważniejsze święta narodowe, • odśpiewać trzy zwrotki i refren <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>.	Uczeń rozumie: • pojęcia: Rzeczpospolita (republika), obywatel, miejsce pamięci narodowej, święto narodowe. Uczeń potrafi: • zlokalizować lokalne miejsca pamięci narodowej.	Uczeń potrafi: • wyjaśnić, co zdecydowało o nadaniu konkretnym terenom, budowłom i obiektom statusu miejsc pamięci narodowej, • opisać najważniejsze miejsca pamięci narodowej, • wyjaśnić, z jakimi wydarzeniami są związane miejsca pamięci narodowej, • wyjaśnić, dlaczego obchodzimy święta narodowe.	Uczeń potrafi: • wymienić najważniejsze miejsca pamięci narodowej i wytłumaczyć ich znaczenie, • wytłumaczyć znaczenie najważniejszych świąt narodowych.	Uczeń potrafi: • opisać lokalne miejsca pamięci narodowej.
--	--	--	---	--	---

<i>Dawni Słowianie</i>	Uczeń zna: • nazwy głównych plemion słowiańskich zamieszkujących ziemie polskie.	Uczeń zna: • pojęcia: plemię, gród.	Uczeń potrafi: • wskazać na mapie tereny w Europie zamieszkane przez plemiona słowiańskie.	Uczeń rozumie: • rolę i znaczenie grodów.	Uczeń potrafi: • opisać wygląd grodu słowiańskiego, • opisać wygląd słowiańskiej chaty.
------------------------	---	--	---	--	---

8. Chrzest Polski	Uczeń zna: • datę: 966, • postacie: Mieszko I, Dobrawa, • przyczyny, które skłoniły Mieszko I do przyjęcia chrztu. Uczeń rozumie: • pojęcie: poganin.		Uczeń zna: • datę: ok. 960. Uczeń rozumie:	Uczeń rozumie: • pojęcia: kurhan, palatium.	
-------------------	---	--	--	--	--

	Uczeń potrafi: wskazać na mapie państwo Mieszka I.	Uczeń potrafi: - wyjaśnić, dlaczego Mieszko I przyjął chrzest, - opisać zmiany, jakie zaszły w państwie polskim po 966 r., - wyjaśnić, jak zmieniła się sytuacja polityczna Polski w Europie po chrzcie Mieszka I.	- pojęcie: kultura zachodnioeuropejska, - znaczenie chrztu jako wydarzenia, które zapoczątkowało historię Polski. Uczeń potrafi: - określić zasięg terytorialny państwa Mieszka I, - przedstawić okoliczności, w których doszło do chrztu Mieszka I.	Uczeń potrafi: - opisać wygląd grodu w Gnieźnie, - wymienić elementy kultury zachodnioeuropejskiej, którą Polska przyjęła po 966 r.	Uczeń potrafi: omówić wierzenia Polan.
--	---	---	---	---	---

9. Pierwszy król Polski	Uczeń zna: - daty: 992, 1000, 1025, - postacie: biskupa Wojciecha, Bolesława Chrobrego. Uczeń rozumie: - pojęcie: zjazd gnieźnieński. Uczeń potrafi:	Uczeń zna: - datę: 997. Uczeń rozumie: - pojęcia: wyprawa misyjna, wojowie. Uczeń potrafi:	Uczeń zna: - postać: Ottona III. Uczeń rozumie: - pojęcie: diadem, - znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego. Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi:	Uczeń rozumie: - znaczenie symbolicznej koronacji Bolesława Chrobrego dokonanej przez Ottona III, - znaczenie właściwej koronacji Bolesława Chrobrego. Uczeń potrafi:
-------------------------	--	---	---	-----------------------	--

	wymienić decyzje ogłoszone podczas zjazdu gnieźnieńskiego.	- wskazać na mapie zmiany terytorialne państwa polskiego w czasie panowania Bolesława Chrobrego, - opowiedzieć historię zjazdu gnieźnieńskiego, - zlokalizować na mapie grody, które ogłoszono w 1000 r. biskupstwami.	- scharakteryzować postać biskupa Wojciecha, - wyjaśnić, w jakich okolicznościach nastąpiły zmiany terytorialne państwa polskiego w czasie panowania Bolesława Chrobrego.	- wyjaśnić przyczyny zorganizowania wyprawy misyjnej do Prus, - omówić przebieg i skutki wyprawy misyjnej do Prus, - omówić dokonania Bolesława Chrobrego.	opisać okoliczności powstania Drzwi Gnieźnieńskich i wyjaśnić, co przedstawiają.
--	--	--	--	--	--

<i>Zakony w Polsce</i>	Uczeń potrafi: wyjaśnić, czym zajmowali się zakonnicy.	Uczeń potrafi: opisać tryb życia mnichów.	Uczeń zna: - postacie: <i>św. Benedykta, św. Franciszka.</i> Uczeń rozumie: - pojęcia: <i>reguła, jałmużna.</i>	Uczeń rozumie: - pojęcia: <i>skryba, skryptorium,</i> - znaczenie działalności zakonów dla rozwoju nauki i kultury na ziemiach polskich. Uczeń potrafi: - opisać dokonania <i>św. Franciszka,</i> - wyjaśnić, czym zajmowali się franciszkanie i dominikanie.	Uczeń potrafi: - wyjaśnić, w jaki sposób działalność benedyktynów przyczyniła się do rozwoju Europy, w tym ziem polskich, - opisać wygląd skryptorium, - przedstawić działalność skrybów.
------------------------	---	--	---	---	--

10. Król Kazimierz Wielki	Uczeń zna: • daty: 1333, 1333–1370, • postać: Kazimierza Wielkiego. Uczeń rozumie: • pojęcie: zakon krzyżacki. Uczeń potrafi: • wskazać na mapie i umiejscowić w czasie państwo Kazimierza Wielkiego.	Uczeń zna: • daty: 1364, 1370. Uczeń rozumie: • pojęcia: żak, uniwersytet. Uczeń potrafi: • wymienić najważniejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego, • wskazać na mapie zmiany terytorialne państwa polskiego w czasie panowania Kazimierza Wielkiego.	Uczeń zna: • datę: 1138, • postacie: Władysława Łokietka, Mikołaja Wierzyńka. Uczeń rozumie: • pojęcie: rozbitcie dzielnicowe Polski, • przyczyny utworzenia Akademii Krakowskiej. Uczeń potrafi: • opowiedzieć o panowaniu Kazimierza Wielkiego z uwzględnieniem powstania Akademii Krakowskiej, zjazdu monarchów w Krakowie i uczty u Wierzyńka.	Uczeń rozumie: • pojęcie: rajca. Uczeń potrafi: • opisać sytuację państwa polskiego na początku panowania Kazimierza Wielkiego, • wyjaśnić, co oznacza stwierdzenie, że Kazimierz Wielki zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną, • ocenić panowanie i dokonania Kazimierza Wielkiego.	Uczeń potrafi: • opisać okoliczności, w jakich doszło do rozbicia dzielnicowego Polski, • wymienić uczestników uczty u Wierzyńka.
11. Unia Polski z Litwą	Uczeń zna: • daty: 1385, 1386, 1386–1572, • postacie: Jadwigi, Władysława Jagiełły. Uczeń rozumie: • pojęcia: unia, dynastia Jagiellonów.	Uczeń rozumie: • dlaczego Jadwigę nazywa się królem Polski.	Uczeń zna: • daty: 1384, 1399.		Uczeń rozumie: • konsekwencje unii dla relacji między Polską, Litwą a zakonem krzyżackim.

	Uczeń potrafi: wskazać na mapie Krewę i Wielkie Księstwo Litewskie oraz obszar państwa polsko-litewskiego po zawarciu unii.	Uczeń potrafi: - scharakteryzować osobę Jadwigi i wymienić jej zasługi dla kultury polskiej, - wyjaśnić przyczyny unii polsko-litewskiej.	Uczeń potrafi: - opisać okoliczności, w jakich Jadwiga stała się władczynią Polski, - przedstawić najważniejsze informacje o państwie litewskim w II połowie XIV w.	Uczeń potrafi: opisać okoliczności, w jakich doszło do zawarcia unii Polski i Litwy.	
--	--	---	---	---	--

<i>Rycerze i ich zamki</i>	Uczeń zna: <i>najważniejsze elementy konstrukcji zamków rycerskich służące obronie.</i> Uczeń rozumie: - pojęcie: <i>rycerz.</i>	Uczeń potrafi: <i>opisać wygląd rycerskiego zamku.</i>	Uczeń rozumie: <i>co oznacza określenie rycerz bez skazy.</i>	Uczeń potrafi: <i>wyjaśnić, czym się zajmował i jak się utrzymywał rycerz.</i>	
----------------------------	--	---	--	---	--

12. Wielka wojna z zakonem krzyżackimi	Uczeń zna: - daty: 1409–1411, 15 lipca 1410, 1411, - postać: Zawiszy Czarnego z Garbowa, - postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego.		Uczeń zna: - daty: 1308–1309, - postacie najważniejszych uczestników bitwy pod Grunwaldem. Uczeń rozumie:		
--	--	--	--	--	--

	Uczeń potrafi: • zlokalizować na mapie Grunwald i Toruń.	Uczeń potrafi: • opowiedzieć o przyczynach i skutkach bitwy pod Grunwaldem, • opisać przebieg bitwy pod Grunwaldem, • zlokalizować na mapie ziemię dobrzyńską.	• konsekwencje przegranej pod Grunwaldem dla zakonu krzyżackiego.	Uczeń potrafi: • omówić relacje między Polską, Litwą a zakonem krzyżackim po 1386 r., • wyjaśnić, dlaczego w XIV w. Polska nie mogła odzyskać ziem utraconych na rzecz zakonu krzyżackiego.	Uczeń potrafi: • opisać relacje polsko-krzyżackie w XIV w.
--	---	---	---	---	---

13. O Akademii Krakowskiej	Uczeń zna: • postać: Mikołaja Kopernika. Uczeń rozumie: • pojęcie: astronom. Uczeń potrafi: • umieścić w czasie odkrycie Mikołaja Kopernika.	Uczeń rozumie: • pojęcie: żak, Uniwersytet Jagielloński. Uczeń potrafi: • opisać życie krakowskiego żaka, • opisać odkrycie Mikołaja Kopernika.	Uczeń zna: • datę: 1400, • okoliczności odnowienia Akademii Krakowskiej. Uczeń rozumie: • pojęcia: teolog, absolwent, teoria. Uczeń potrafi: • opowiedzieć o działalności Akademii Krakowskiej w XV w.	Uczeń rozumie: • dlaczego odkrycie Mikołaja Kopernika zostało poddane krytyce. Uczeń potrafi: • wymienić przedmioty wykładane w Akademii Krakowskiej, • przedstawić poglądy uczonych w XV w. na temat budowy wszechświata.	Uczeń potrafi: • opowiedzieć o życiu Mikołaja Kopernika.
----------------------------	---	--	--	---	---

14. Założyciel Zamościa	Uczeń zna: • postacie: Stefana Batorego, Jana Zamoyskiego, • główne budowle Zamościa. Uczeń rozumie: • pojęcia: szlachta, wolna elekcja, Rzeczpospolita, mąż stanu. Uczeń potrafi: • opisać działalność Jana Zamoyskiego.	Uczeń zna: • datę: 1572, • przyczyny wojny Rzeczpospolitej z Moskwą. Uczeń rozumie: • pojęcia: Moskwa, magnat (magnateria), rozejm. Uczeń potrafi: • wyjaśnić, na czym polegała różnica między rycerstwem a szlachtą.	Uczeń zna: • daty: 1576, 1577–1582. Uczeń rozumie: • na czym polegały zagrożenia związane z wolną elekcją. Uczeń potrafi: • wskazać na mapie najważniejsze miejsca związane z wojną Rzeczpospolitej z Moskwą, • wymienić urzędy sprawowane przez Jana Zamoyskiego.	Uczeń zna: • daty: 1580, 1581–1582, 1582, • postać: Iwana Groźnego. Uczeń potrafi: • wyjaśnić cele polityczne Stefana Batorego, • omówić politykę prowadzoną przez Stefana Batorego.	Uczeń potrafi: • opisać wygląd XVI-wiecznego Zamościa, • uzasadnić tezę, że Jan Zamoyski był mężem stanu.
16. Bitwa pod Wiedniem	Uczeń zna: • datę: 1683, • postać: Jana III Sobieskiego. Uczeń rozumie: • pojęcia: islam, muzułmanie, odsiecz Wiednia, husaria. Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi:	Uczeń zna: • daty: 1672, 1673, • postać: Kara Mustafy. Uczeń rozumie: • pojęcia: sułtan, imperium, Allah, wielki wezyr, janczar, • znaczenie zwycięstwa pod Wiedniem.	Uczeń zna: • elementy uzbrojenia husarza i janczara. Uczeń potrafi: • opisać przebieg oblężenia Wiednia,	Uczeń potrafi:

	• usytuować w czasie wyprawę wiedeńską Jana III Sobieskiego.	• opisać wyprawę wiedeńską Jana III Sobieskiego, • opisać wygląd pałacu w Wilanowie.		• porównać uzbrojenie husarza i janczara, • opisać prywatne życie Jana III Sobieskiego.	• opisać organizację państwa tureckiego i jego cele polityczne.
--	--	---	--	--	---

<i>W czasach Stanisława Augusta</i>	Uczeń zna: • daty: 1764–1795, • postać: Stanisława Augusta Poniatowskiego. Uczeń rozumie: • pojęcia: Łazienki Królewskie, czasy stanisławowskie. Uczeń potrafi: • wyjaśnić, w jakim celu odbywały się obiady czwartkowe.	Uczeń zna: • główne zabytki znajdujące się w zespole pałacowo-parkowym w Łazienkach. Uczeń rozumie: • wpływ Stanisława Augusta Poniatowskiego na kulturę polską w XVIII w.	Uczeń zna: • postacie: Augusta II Mocnego, Augusta III Sasa, Ignacego Krasickiego, • ramy chronologiczne czasów saskich. Uczeń rozumie: • pojęcie: czasy saskie. Uczeń potrafi: • opowiedzieć o wyglądzie Łazienek Królewskich i znajdujących się tam zabytkach.	Uczeń potrafi: • przedstawić okoliczności wyboru Stanisława Poniatowskiego na króla Polski, • opisać przebieg obiadów czwartkowych.	Uczeń potrafi: • opisać sytuację Rzeczypospolitej w czasach saskich, • ocenić dokonania Stanisława Augusta Poniatowskiego w dziedzinie kultury.
-------------------------------------	--	--	--	---	---

17. Powstanie kościuszkowskie	Uczeń zna: • daty: 1772, 3 V 1791, 1793, 1794, 1795, • postać: Tadeusza Kościuszki,	Uczeń zna: • główne postanowienia Konstytucji 3 maja.	Uczeń zna: • daty: 1792, X 1794, • postać: Wojciecha Bartosa.		
-------------------------------	---	--	---	--	--

	• państwa biorące udział w I, II i III rozbiorze Rzeczypospolitej, • przyczyny wybuchu powstania kościuszkowskiego. Uczeń rozumie: • pojęcia: rozbiór, kosynierzy. Uczeń potrafi: • wskazać na mapie ziemie odebrane Rzeczypospolitej w I, II i III rozbiorze.	Uczeń rozumie: • pojęcia: patrioci, konstytucja, Naczelnik powstania, insurekcja. Uczeń potrafi: • opisać okoliczności wybuchu i przebieg powstania kościuszkowskiego, • wskazać na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania kościuszkowskiego.	Uczeń potrafi: • opisać okoliczności uchwalenia Konstytucji 3 maja i II rozbioru Rzeczypospolitej, • opisać okoliczności klęski powstania kościuszkowskiego i III rozbioru Rzeczypospolitej.	Uczeń rozumie: • przyczyny utraty niepodległości przez Polskę. Uczeń potrafi: • opisać okoliczności, w jakich doszło do I rozbioru Rzeczypospolitej, • wyjaśnić znaczenie polskiego zwycięstwa pod Racławicami.	
--	---	---	--	--	--

18. Jak powstał <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> ?	Uczeń zna: • datę: 1797, • postaci: Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, • słowa <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>. Uczeń rozumie: • pojęcia: emigracja, Legiony Polskie we Włoszech.		Uczeń zna: • postać: Napoleona Bonaparte. Uczeń rozumie: • co oznacza sformułowanie: „wolność, równość, braterstwo”.	Uczeń zna: • cele utworzenia Legionów Polskich we Włoszech. Uczeń potrafi:	Uczeń zna: • datę: 1927.
---	--	--	--	--	---

	Uczeń potrafi: • odśpiewać trzy pierwsze zwrotki hymnu narodowego.	Uczeń potrafi: • wyjaśnić, jak doszło do wyemigrowania części Polaków z kraju po upadku powstania kościuszkowskiego, • przedstawić okoliczności powstania Legionów Polskich we Włoszech.	Uczeń potrafi: • opisać okoliczności powstania <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i>, • wyjaśnić, jak doszło do rozwiązania Legionów Polskich we Włoszech.	• opisać działalność Legionów Polskich we Włoszech.	Uczeń potrafi: • ocenić dokonania Legionów Polskich we Włoszech.
--	---	--	--	---	---

19. Powstanie styczniowe	Uczeń zna: • daty: 22/23 I 1863, 1863, • postać: Romualda Traugutta. Uczeń rozumie: • pojęcia: Królestwo Polskie (Królestwo Kongresowe), branka, tajne państwo, • przyczyny wybuchu powstania listopadowego i powstania styczniowego. Uczeń potrafi: • wyjaśnić, czym było tajne państwo.	Uczeń zna: • daty: 1830, 1831, 1864. Uczeń rozumie: • pojęcie: Rząd Narodowy, • charakter powstania styczniowego. Uczeń potrafi: • zlokalizować w przestrzeni powstanie styczniowe.	Uczeń zna: • daty: 1799, 1815. Uczeń rozumie: • pojęcia: kongres wiedeński, konfiskata mienia, zsyłka. Uczeń potrafi: • omówić funkcjonowanie tajnego państwa.	Uczeń potrafi: • porównać stosunek sił między Polakami a wojskiem rosyjskim w 1863 r., • opisać przebieg i okoliczności upadku powstania styczniowego.	Uczeń potrafi: • opisać funkcjonowanie Królestwa Polskiego w latach 1815–1830.
--------------------------	--	---	---	--	---

--	--	--	--	--	--

<i>O polską mowę</i>	Uczeń zna: • datę: 1901, • cele rusyfikacji i germanizacji. Uczeń rozumie: • pojęcia: rusyfikacja, germanizacja, strajk szkolny we Wrześni.	Uczeń zna: • postać: Michała Drzymały. Uczeń potrafi: • wyjaśnić, w jaki sposób Polacy walczyli z rusyfikacją i germanizacją.	Uczeń rozumie: • przyczyny podjęcia przez władze rosyjskie polityki rusyfikacyjnej oraz przyczyny podjęcia przez władze niemieckie polityki germanizacyjnej.	Uczeń potrafi: • omówić działalność władz rosyjskich i władz niemieckich wobec Polaków.	
----------------------	--	---	---	--	--

20. Polska laureatka Nagrody Nobla	Uczeń zna: • postać: Marii Skłodowskiej-Curie.	Uczeń rozumie: pojęcie: Nagroda Nobla.	Uczeń potrafi: • przedstawić sytuację kobiet w XIX w., • wskazać różnice w położeniu kobiet i mężczyzn w XIX w.	Uczeń zna: • postać: Alfreda Nobla. Uczeń rozumie: • pojęcie: pierwiastek. Uczeń potrafi: • opisać działalność Marii Skłodowskiej-Curie we Francji.	Uczeń potrafi: • opisać dzieciństwo Marii Skłodowskiej, • opowiedzieć o działalności naukowej Marii Skłodowskiej-Curie.
------------------------------------	---	--	---	--	---

21. Odzyskanie niepodległości	Uczeń zna: • datę: 11 XI 1918, • postać: Józefa Piłsudskiego. Uczeń rozumie: • pojęcia: Pierwsza Kompania Kadrowa, Legiony Polskie. Uczeń potrafi: • wyjaśnić, jak doszło do odzyskania przez Polskę niepodległości.	Uczeń zna: • daty: 1914–1918. Uczeń rozumie: • co było przyczyną tzw. kryzysu przysięgowego. Uczeń potrafi: • wyjaśnić okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie.	Uczeń zna: • datę: VIII 1914. Uczeń rozumie: • pojęcia: państwa centralne, ententa. Uczeń potrafi: • wymienić państwa wchodzące w skład wrogich obozów polityczno-wojskowych.	Uczeń zna: • przyczyny wybuchu I wojny światowej. Uczeń rozumie: • na czym polegała różnica między I wojną światową a wcześniejszymi konfliktami. Uczeń potrafi: • omówić działalność polityczną i wojskową Józefa Piłsudskiego.	Uczeń zna: • daty: IV 1917, 1917. Uczeń potrafi: • opisać skutki I wojny światowej, • dostrzec związki między sytuacją międzynarodową podczas I wojny światowej a wydarzeniami na ziemiach polskich.
-------------------------------	--	--	--	---	---

22. Polskie osiągnięcia	Uczeń zna: • postać: Eugeniusza Kwiatkowskiego, • główne budowle w Gdyni okresu międzywojennego, • przyczyny budowy Gdyni.	Uczeń zna: • postanowienia konferencji pokojowej kończącej I wojnę światową dotyczące granic Polski. Uczeń rozumie: • pojęcia: magistrała węglowa.	Uczeń zna: • daty: 1922, 1926. Uczeń rozumie: • z czego wynikały trudności w integracji		
-------------------------	---	--	---	--	--

			ziem polskich po rozbiorach.	Uczeń potrafi: • opisać okoliczności powstania portu i miasta Gdyni, • opisać architekturę Gdyni.	Uczeń potrafi: • opisać sytuację gospodarczą na ziemiach polskich po odzyskaniu niepodległości.
--	--	--	------------------------------	---	--

23. Szare Szeregi	Uczeń zna: • daty: 1 IX 1939, 17 IX 1939, • postaci: Adolfa Hitlera, Aleksego Dawidowskiego „Alka”, Jana Bytnara „Rudego”, Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”, • jedną z przyczyn wybuchu II wojny światowej. Uczeń rozumie: • pojęcia: okupacja, hitlerowcy, ruch oporu, Szare Szeregi, Armia Krajowa (AK). Uczeń potrafi: • wskazać na mapie państwa, które we IX 1939 r. zaatakowały Polskę.	Uczeń zna: • datę: 1943, • najważniejsze akcje przeprowadzone przez Szare Szeregi. Uczeń rozumie: • pojęcia: mały sabotaż, Akcja pod Arsenalem. Uczeń potrafi: • omówić działalność Szarych Szeregów.	Uczeń zna: • datę: 1941. Uczeń rozumie: • pojęcia: obóz koncentracyjny, kryptonim. Uczeń potrafi: • opisać działalność hitlerowców wobec ludności polskiej na ziemiach okupowanych,	Uczeń potrafi: • przedstawić organizację ruchu oporu na ziemiach polskich, • opisać cele i przebieg wybranych akcji	
-------------------	--	---	--	---	--

			• omówić organizację Szarych Szeregów w czasie okupacji niemieckiej.	przeprowadzonych przez Szare Szeregi.	
--	--	--	--	---------------------------------------	--

24. O żołnierzach niezłomnych	Uczeń zna: • daty: 1944, 8 V 1945, • postacie: Józefa Stalina, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki”. Uczeń rozumie: • pojęcia: rząd londyński (emigracyjny), żołnierze niezłomni (wyklęci).	Uczeń zna: • plany Stalina wobec Polski. Uczeń potrafi: • opisać działalność Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikówny „Inki” w czasie wojny.	Uczeń zna: • datę: 1943. Uczeń rozumie: • pojęcie: bezwarunkowa kapitulacja. Uczeń potrafi: • opisać, w jaki sposób Stalin realizował swoje plany wobec Polski, • przedstawić okoliczności zakończenia II wojny światowej.	Uczeń rozumie: • tragedię żołnierzy niezłomnych prowadzących walkę z komunistami w Polsce. Uczeń potrafi: • przedstawić okoliczności aresztowania, procesu i śmierci Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikówny „Inki”.	Uczeń rozumie: • pojęcie: Urząd Bezpieczeństwa. Uczeń potrafi: • przedstawić sposoby walki komunistów z przeciwnikami.
-------------------------------	---	---	--	--	--

25. Papież Polak	Uczeń zna: • daty: 1978–2005, • postać: Karola Wojtyły. Uczeń rozumie: • pojęcie: Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL).	Uczeń zna: • daty: 1920, 1978, • postać: Stefana Wyszyńskiego.	Uczeń zna: • daty: 1946, 1956. Uczeń rozumie: • pojęcia: prymas, odwilż.	Uczeń rozumie: • powód, dla którego władze komunistyczne dążyły do	
------------------	--	--	--	---	--

		Uczeń potrafi: opisać działalność Karola Wojtyły jako papieża Jana Pawła II.	Uczeń potrafi: wyjaśnić przyczyny odwilży i wskazać jej główne przejawy.	podporządkowania sobie wszystkich organizacji w Polsce. Uczeń potrafi: opisać życie Karola Wojtyły.	Uczeń potrafi: opisać sytuację w państwie polskim po przejęciu władzy przez komunistów.
--	--	---	---	---	--

26. Pokojowa rewolucja „Solidarności”	Uczeń zna: - daty: 31 VIII 1980, 13 XII 1981, 1989, - postacie: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz, Wojciecha Jaruzelskiego. Uczeń rozumie: - pojęcia: porozumienia sierpniowe, NSZZ „Solidarność”, stan wojenny, rozmowy okrągłego stołu. Uczeń potrafi: - wyjaśnić, jakie były skutki rozmów okrągłego stołu.	Uczeń zna: - datę: 14 VIII 1980, - wybrane żądania robotników zawarte w 21 postulatach. Uczeń rozumie: - pojęcia: postulaty, walka bez przemocy. Uczeń potrafi: - wyjaśnić, na czym polegała walka bez przemocy.	Uczeń rozumie: - pojęcie: internowani. Uczeń potrafi: - przedstawić stosunek władz komunistycznych do „Solidarności”, - opisać okoliczności wprowadzenia i przebieg stanu wojennego w Polsce.	Uczeń zna: - daty: 1981, 1983. Uczeń potrafi: - opisać przebieg strajku robotników w Stoczni Gdańskiej, - dostrzec krajowy i międzynarodowy odzew, jaki wywołała walka bez przemocy.	Uczeń potrafi: omówić gospodarcze skutki rządów komunistów.
---------------------------------------	---	--	--	---	--